

Loodusõppeprogramm LOOMARIIGI MITMEKESISUS

Nõmme loodusmajas läbiviidav õppeprogramm on mõeldud I kooliastme õpilastele loomariigiga lähemaks tutvumiseks. Vaatluse alla tulevad lihtsamad kodumaised metsaloomad, linnud ja kalad. Lapsed saavad vaadelda topiseid, katsuda nahku, sarvi, kolpasid, temaatilisi nukke jms. Loodusmaja elukate näitel saab uurida erinevaid selgrootuid (teod, putukad) ja teisi külmaverelisi (konnad, roomajad, kalad) ning teada, kuidas looma välimuse järgi võiks aimata tema elukeskkonda looduses. Soojavereliste loomade ruumis kohtutakse väikeimetajate ja lindudega. Programmi tegevustes kasutatakse kõiki meeli (maitsmis-meelele on mõeldud loomade sööt), laste aktiivsus osalemisel sõltub iga lapse valmisolekust. Vastavalt eelnevale kokkuleppele on võimalik osa ajast keskenduda mõnele klassi jaoks tähtsale teemale (näit Eesti metsa loomad, lemmikloomad ja nende hooldamine vms).

Sihtrühm

I kooliastme õpilased; eesti keel (vene keel, inglise keel); grupi suurus - üks klass.

Aeg

Programmi kestvus 2 x 45 min; programme viiakse läbi õppeaasta sees (v.a. koolivaheajad) päeva esimeses pooles, kellaaeg kooskõlastatakse kooli ja huvikooli vahel.

Koht

Tallinna Nõmme Huvikooli loodusmaja Õie tn 14 (väike 2-korruselise helerohehoone). Loodusmajas ei liiguta välisriietes ega tänavajalatsites, võib käia sokis (ruumid on soojad) või võtta kaasa oma vahetusjalatsid.

Kohale saab ühiskondliku transpordiga: bussid 10, 27, 33 Nõmme keskuse peatus, buss 23 Kõue peatus, bussid 36, 45 Roheline peatus, elektrirong Nõmme peatus. Tellitud transpordi jaoks on maja ees Õie tänaval bussi parkimistasku (märgiga „valdaja loal“).

Vajalik teada enne külastust

Klassi saatvatelt täiskasvanutelt oodatakse aktiivset osalemist programmi tegevustes. Kui kellelgi on allergiaid või foobiaid, palun sellest eelnevalt huvikooli õpetajale teada anda, et ära hoida ebameeldivaid üllatusi.

Võimalikud allergeenid – toataimed, saepuru, hein, loomakarvad jms.

Eelnevalt peaks õpetaja kontrollima, kas kellelgi lastest pole foobiaid mingite konkreetsete loomade suhtes.

Kahjuks ratastooliga majja sissepääsu võimalus puudub (kõrgete astmetega välistrepp, kitsas uks).

Õpiväljundid ja seos RÕKiga:

- õpilane eristab kala, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat
- õpilane suudab kirjeldada loomaliikide välimust, eluviise ja elupaiku, kasutades õpitud loodusteaduslikke mõisteid
- õpilane sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi
- õpilane saab aru lemmikloomade vajadustest ja mõistab nende pidamisega seotud vastutust
- õpilane väljendab respekti ja hoolivust kõige elava suhtes
- õpilane mõistab inimtegevuse ja looduskeskkonna seoseid

Loomade mitmekesisus.

Maismaaloomad, välisehitus ja mitmekesisus. Loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine.

Veeloomade erinevus maismaaloomadest.

Koduloomad, lemmikloomad.

Loodusvaatlused: loomade välisehitus. Ühe looma uurimine, ülevaate koostamine.

Heade käitumistavade järgimine, eneseväljendusoskuse arendamine.

Läbivad teemad: keskkond ja jätkusuutlik areng, väärtused ja kõlblus.

Tegevuskava

Soodsa ilma korral alustatakse programmiga loodumaja õues: millised puud ja rohttaimed seal kasvavad, millised neist ja miks võiks huvi pakkuda loomadele. Õuepuuris on küülikud ja lumevabal ajal ka kanad. Loomi saab toita õuelt korjatud taimedega, sealjuures arutledes teemal - toiduahel. Kui juhendajal on kaasas koer, tutvustatakse teda lastele ja selgitatakse koera suhtes sobivat käitumist. Kokkuleppel saatvate õpetajatega on sooja ja kuiva ilma korral võimalik osa programmi mahust läbi viia õuel värskes õhus.

Loodumajja sisenedes riietutakse lahti. Pärast eakohast loodumaja lühitutvustust ja turvareeglites kokkuleppimist jagatakse klass kahte rühma, väikeklasse ei jagata rühmadeks. Loodumaja poolt on kaks juhendajat, kumbki juhendaja viib oma teemat läbi kordamööda kummagi rühmaga. Loomadega suhtlemine on sensitiivne teema, seepärast pole programmi tegevuskava ajaliselt väga range. Kindlaks jääb muidugi kokkulepitud lõpetamise kellaeg.

Üks rühm jääb alumisele korrusele tutvuma loodumajas elavate selgrootute, kalade, kahepaiksete ja roomajatega. Igale elusolendile pühendatakse niipalju aega, kui konkreetsete laste jaoks vaja. Kõiki loodumaja loomi ükshaaval nagunii uurida ei jõua. Selgrootute puhul on võimalus vaadelda mune ja erinevas vanuses isendeid. Juhendaja võtab loomi terraariumist välja, lapsed saavad lähedalt vaadata, kes soovib, saab ettevaatlikult puudutada. Tuleb võtta aega ja anda võimalust rahulikult keskenduda. Tänuväärset tegelased on teod ja putukad, sest neid on palju, kõik huvilised pääsevad loomadele lähedale ja leiavad sageli isikliku kontakti. Ka roomajad on lastele väga huvipakkuvad, juba ainuüksi madusid on meil 3 liiki, lisaks kilpkonnad ja geko. Külmavereliste loomade tutvustamisel räägitakse nende elupaikadest looduses ja sellest tulenevalt nende erilistest vajadustest inimese juures elades.

Teine rühm läheb ülemisele korrusele, kus teemaks Eesti metsade loomad ja veekogude kalad. Juttu näitlikustavad kollektiivsed nahkadest, kontidest, sarvedest jms, lisaks kala-nukud ja fotod kaladest. Kõike saavad lapsed vaadata ja oma käes katsuda. Lindudest räägitakse täpsemalt, kui tullakse tagasi alumisele korrusele soojavereliste ruumi, sest seal leidub alati kohalike linnuliikide esindajaid, hetkel vutid ja tuvid. Elavnurgas on valik tavalisemaid lemmikloomi, lisaks mõned eksootilised linnud ja loomad. Räägitakse erinevatest liikidest ja lemmikloomade pidamise reeglitest. Loomi ja linde saab puudutada või käes hoida vastavalt hetkeolukorrale, järgides laste ohutust ja loomade heaolu. Lastele, kellel on allergia või kes mõnda loomaliiki kardavad, leitakse ealiselt sobiv tegevus eraldi ruumis oma õpetaja järelevalve all.

2.-3.klassi õpilased saavad pärast rühmatööd individuaalse lisaülesande: teha intervjuu kõige rohkem meeldinud loomaga. Õpilastele jagatakse kirjutusalused, paberid ja kirjutusvahendid. Juhendaja seletab lahti ülesande sisu ja kirjutab tahvlile suunavad küsimused looma kohta: kus elab, mida sööb, kuidas paljuneb. Lõpuks joonistab õpilane intervjuueeritavast pildi. Programmi selle osa ajal saavad kõik õpilased loodumajas vabalt ringi liikuda, istuda, seista või lamada, nagu mugavam tundub loomaga suhtlemiseks. Juhendajad ja õpetajad on lastega koos ja vajadusel vastavad küsimustele, kuid ei tee nende eest tööd ära! See on ka vaba aeg, mil lapsed saavad soovi korral loomi pildistada.

Nooremad lapsed saavad sobivad töövahendid, et endale kõige rohkem meeldima hakanud loomast pilt joonistada. Sobiva ilma korral võivad lapsed kilpkonni või teisi loomi õue jalutama viia. Kilpkonnad liiguvad looduses ootamatult kiiresti, neid tuleb korralikult valvata ja lapsed saavad tunda, mida tähendab kellegi eest vastutamine.

Kaasa võib võtta loomadele sobivat toitu. Lastele meeldib loomade jaoks kaasa võetud toitu ka ise kohapeal süüa ja see ongi tore – nii mõistavad lapsed enda ja loomariigi esindajate sarnasust.

Sobivad toiduained kaasavõtmiseks on värsked köögiviljad, puuviljad, erinevad seemned ja pähklid, kuivatatud leib jms

Programmi viivad läbi huvikooli loodusringide õpetajad.

See programm on kasutuses alates loodusmaja avamisest 2003 aastal.
Programmi koostanud ja 2024 a sügisel korrigeerinud: Lada Mehikas